

Czy warto czytać ?

WSTEP

Z najnowszych badań czytelnictwa przeprowadzonych przez Bibliotekę Narodową i TNS Polska wynika, że w zeszłym roku czterech na dziesięciu Polaków nie przeczytało ani jednej książki. Połowa naszych rodaków nie sięgnęła nawet po tekst dłuższy niż trzy strony. Dlatego, bardzo ważne jest żeby zachęcać dzieci od najmłodszych lat do sięgania po książki.

Współczesna cywilizacja to ekspansja telewizji i innych multimediiów. Badania wykazują szkodliwość nadmiernego oglądania telewizji przez dzieci. Telewizja nie rozwija u dzieci myślenia, wiele programów wywołuje lęk i niepokój oraz znieczula na przemoc. Aby dziecko nauczyło się w sposób mądry korzystać z telewizji i komputera musi już w najmłodszym wieku otrzymać alternatywę w postaci innej, atrakcyjnej formy spędzania czasu – czytania. Badania dowodzą, że maluchy, którym czytano lepiej radzą sobie w szkole. To dzięki temu, że dziecko słuchając ćwiczy pamięć, koncentrację i rozwija wyobraźnię. Dzięki temu dziecko szybciej uczy się mówić i poszerza słownictwo.

ZALETY CZYTANIA:

- Stymuluje rozwój mowy – dziecko poznaje nowe słowa, zwroty. Pomaga rozwijać język i słownictwo. Uczy nas wyrażać myśli i rozumieć innych.
- Rozwija myślenie, dostarcza pojęć myślowych, rozszerza naszą świadomość i nasz świat. Może kształtować poglądy w dziedzinach nieznanych, z którym jednostka styka się po raz pierwszy i w których nie ma wyrobionego zdania. Może stawiać pytania, które pobudzają do refleksji.
- Pobudza fantazję, uczy budować obrazy w wyobraźni.
- Dostarcza nam wiedzy o innych krajach i kulturach, o przyrodzie, technice, historii, o tym wszystkim, o czym chcielibyśmy dowiedzieć się czegoś więcej. Uczy tolerancji dla innych kultur, zapobiega uprzedzeniom.
- Książka może rozbudzić i rozwijać zainteresowania dziecka, kształtować jego wyobraźnię i umiejętność myślenia, wzbogacić jego społeczne doświadczenia, ułatwić opanowanie podstawowych narzędzi międzyludzkiego kontaktu, jakim są język i pojęcia społeczne, normy i zasady współżycia.
- Uczy nas etyki. Skłania do namysłu nad tym, co słuszne, a co nie, co dobre, a co złe. Książka może pomagać rozwiązywać doraźnie niektóre problemy wychowawcze.
- Rozwija nasze uczucia i zdolność do empatii. Pomaga w zrozumieniu drugiego człowieka. Książka może stać się płaszczyzną kontaktu i rozumienia między dzieckiem a dorosłym.
- Książka może wspomagać rozumne oddziaływanie wychowawcze rodziny, jeśli stanie się w ręku rodziców sprawnie działającym narzędziem. Buduje pomost między pokoleniami. Tworzy więzi przyjaźni, która pomoże rodzicom przeżyć wspólnie z ich dzieckiem trudny okres np. dorastania.
- Pomaga zrozumieć oraz poznać głębiej siebie. Odkrycie, że są inni, którzy myślą jak my, umacnia nasze poczucie własnej wartości. Książka umiejętnie dobrana ma szansę wzmacniać to, co w człowieku najlepsze, stać się ważnym elementem samorozwoju człowieka, pozwala na wydobycie maksimum z ludzkich możliwości, dyspozycji i zdolności.

- Dodaje sił i zapału. Dostarcza rozrywki oraz emocji. Oddala od swoich problemów.
- Jest naszym towarzyszem w samotności, łatwo wziąć ją ze sobą i czytać gdziekolwiek. Z biblioteki można ją wypożyczyć za darmo.
- Bierzmy udział w spotkaniach autorskich, w których uczestniczą dzieci wraz z rodzicami. Kontakt z autorem jest niezwykłym przeżyciem dla czytelników, zachęca do czytania, a to w dobie inwazji kultury obrazkowej jest bardzo ważne.
- Czytanie wieczorem uspokaja i wycisza.

JAK ZACHĘCIĆ DZIECKO DO CZYTANIA

Sposoby:

1. Naukowcy są zgodni co do tego, że najważniejszym czynnikiem jest to, aby dziecko już od małego było pozytywnie nastawiane do książek. Pokaż więc dziecku, że Ty też czytasz książki. Co więcej, pokaż, że sprawia Ci to wielką przyjemność.
2. Nie wymagajmy od naszych dzieci, aby czytały codziennie. Ale pilnujmy, żeby czytanie nie było zaniechywane. Niektóre rodziny wprowadziły tzw. czas czytania. Chodzi o to, że cała rodzina gromadzi się razem i czytają książki, dyskutują o nich. Jest to bardzo cenna rzecz. Nawet jeśli dziecko jest oporne i niechętnie, to wie, że ten czas jest przeznaczony na czytanie i musi przerwać swoje inne zajęcia. Dyskutuj z dzieckiem o książkach, które czyta. Miej na uwadze wszystkie lektury. Pytaj, czy dziecku podobała się dana lektura w szkole i dlaczego.
3. Wprowadź tzw. kieszonkowe na książki. Systematycznie, co jakiś czas podaruj dziecku określoną wcześniej sumę, za którą dziecko będzie musiało kupić książkę. Po powrocie niech się pochwali nowym zakupem. Jeśli Twoja latorośl interesuje się na przykład tematyką fantasy, zbierze w ten sposób ładną kolekcję książek o tej tematyce.
4. Jeśli chcesz, możesz prowadzić prenumeratę jakiegoś czasopisma dla dziecka. Możesz na przykład kolekcjonować „National Geographic”. Zachęcisz dziecko nie tylko do czytania, ale również do poznawania świata.
5. Nie krępuj się czytać dziecku na głos. Czytanie na głos jest jedną z największych zachęt. Starsze rodzeństwo może czytać młodszemu. Nawet jeśli Twoja latorośl jest już nastolatkiem i uważa, że to wstyd gdy będziesz mu czytać książki, chwyć gazetę i podczas jej przeglądania zacznij niby przypadkiem czytać na głos artykuły.
6. Zorganizuj w domu biblioteczkę. Dobrze, jeśli w pokoju dziecka poświęcisz kilka półek na książki. Będzie je miało ciągle „na widoku” i prędzej czy później skusi się by po którąś sięgnąć. Chwal swoje dziecko za każdą przeczytaną książkę, lub trudny artykuł. Zachęci go to do sięgania po kolejne.
7. Odwiedzaj z dzieckiem biblioteki. Pokaż mu jak fascynujący jest świat książek! Przedstaw dziecku bibliotekarza. On na pewno chętnie pomoże w zachęcaniu dziecka do czytania. Oprowadzi po bibliotece. Opowie o książkach. Pomoże wybrać coś interesującego. Upewnij się, że dziecko odwiedza również bibliotekę szkolną i zna tamtejsze bibliotekarki.
8. Jeśli Twoje dziecko zaczęło czytać jakąś książkę, ale nie chce jej skończyć nie przejmuj się. Może tematyka mu nie odpowiada? No i nie wierzę, że Ty przeczytałaś do końca wszystkie książki, które miałaś w rękach.
9. Kupuj książki również dla siebie. Pozwól dziecku do nich zaglądać, pokazuj, że je czytasz,

opowiadaj o nich z zaciekawieniem.

10. Jeśli dziecko przyjdzie do Ciebie i będzie chciało Ci poczytać, nie odprawiaj go z niczym. Usiądź i cierpliwie wysłuchaj. Zobaczysz, że uzyskasz tym więcej niż Ci się wydaje.

11. Możesz zauważyć, że dziecko czyta artykuły lub e-booki w Internecie. Powiedz, mu że innym doświadczeniem, a przy okazji dużo zdrowszym dla oczu jest przeczytanie tego samego na papierze. Bardzo ważnym jest, aby dziecko miało własne zainteresowania lub hobby. Pomóż mu je rozwijać za pomocą książek. Poszukaj programów komputerowych, które zachęcają do czytania.

12. Pamiętaj oprawa graficzna jest ważna! Na początek wybieraj książki z dużą ilością obrazków, dzieci lubią ładne, ciekawe ilustracje (dobrze opisane).

13. Zmuszanie dziecka do czytania nie przyniesie pożądanych rezultatów, a wręcz odwrotnie. Czytanie nie może być karą.

JAK ZACHĘCIĆ UCZNIĄ DO CZYTANIA?

Nauczyciel zachęca dzieci do czytania w różny sposób. Może to czynić własnym przykładem czytając im i wspólnie z nimi rozmaite książki, opowiadając ich treści, wspominając książki czytane w dzieciństwie. Nauczyciele często organizują wystawy książek w klasie, godziny z ciekawą książką, konkursy czytelnicze itp. Opisują też realizacje swoich pomysłów oraz jak upowszechniać recenzje o książkach dla dzieci, czyli recenzje zamieszczone w prasie dla dzieci oraz recenzje tworzone intencjonalnie przez samego nauczyciela i doręczane dzieciom bądź zamieszczone w zmieniającej się systematycznie gazetce klasowej. Interesujące mogą być recenzje w najróżnorodniejszych wariantach i odmianach tworzone przez dzieci. Ta forma powinna dominować, bo dziecko najlepiej poznaje i uczy się aktywnie uczestnicząc w procesie zdobywania doświadczeń.

Jednym ze sposobów na rozwijanie zainteresowań czytelniczych są uroczyste zajęcia z udziałem rodziców, dyrekcji, pracowników biblioteki, zajęcia podczas których uczniowie muszą udowodnić, że potrafią czytać i mogą zostać pasowani na czytelnika. Pasowanie na czytelnika są zajęciami, które dostarczają dzieciom niezapinanych przeżyć i wrażeń, angażują ich rodziców, którzy w obecnych czasach mają być współtwórcami procesu edukacyjnego.

Każda książka jest okazją do przemyślenia i wybrania jak najskuteczniejszego chwytu, mobilizującego ucznia do czytania.

Można zachęcać do czytania przez:

- przeczytanie recenzji o książce,
- przeczytanie ciekawego fragmentu,
- przeprowadzenie przez uczniów ankiety na temat lektury,
- zbadanie poczytności w miejscowych bibliotekach,
- przygotowanie konkursu, zgaduj – zgaduli, krzyżówki opartej na lekturze,
- zapowiedź wycieczki śladami pisarza lub bohaterów utworu.

Aby zachęcić dzieci do czytania należy między innymi (proponuje):

- zorganizować konkurs pt. „Czytelnik roku”;
- zachęcać dzieci do korzystania z biblioteki szkolnej i biblioteki publicznej poprzez udział w konkursach organizowanych przez bibliotekę szkolną oraz specjalnie zorganizowaną wizytę w najbliższej bibliotece publicznej;
- zorganizować lekcję otwartą dla rodziców na temat „Chodź poczytam ci bajeczkę, która zachęca dzieci i ich rodziców do wspólnego czytania książek”;
- organizować raz w semestrze prezentacje ulubionych książek;

- urządzić „Dzień książki”.

Opisane oddziaływania są ważnym elementem procesu dydaktyczno-wychowawczego. Stwarzają szanse na przełamanie niechęci do czytania oraz kształtowanie nowego sposobu spędzania wolnego czasu przez dzieci i ich rodziny.

WNIOSKI:

Najważniejszym zadaniem szkoły i domu jest wytworzenie silnej motywacji do lektury, uczynienie lektury książki zajęciem atrakcyjnym i przyciągającym w taki sposób, aby książka zaspokajała różnorodne pragnienia i potrzeby dziecka, zarówno emocjonalne jak i intelektualne. Trzeba tu wyraźnie podkreślić, że wychowanie do lektury nie należy wyłącznie do zadań szkoły ani tym bardziej polonistów. Wymaga powszechnego zainteresowania. Musi się odwoływać do zaangażowania rodziców i różnych pozaszkolnych instytucji oświatowych. Natomiast różnorodne formy pracy nad rozwijaniem zamiłowań czytelniczych przyczyniają się do wychowania wielu młodych czytelników.

„Nie czytamy po to, by zrealizować główne cele nauczyciela, lecz po to, by poprzez pryzmat cudzego doświadczenia lepiej rozumieć siebie, lepiej rozumieć świat”.